

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 15ης Οκτωβρίου 2015 *

«Προδικαστική παραπομπή — Άρθρα 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ — Χρηματοπιστωτική κρίση — Ενισχύσεις στον χρηματοπιστωτικό κλάδο — Συμβατότητα ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά — Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Χρηματοπιστωτικό ίδρυμα υπό διαδικασία αναδιάρθρωσης — Απόλυση εργαζομένου — Εθνική κανονιστική ρύθμιση σχετική με το ποσό της αποζημίωσης λόγω απολύσεως»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-352/14 και C-353/14,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de lo Social nº 2 de Terrassa (Ισπανία), με απόφαση της 8ης Ιουλίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Ιουλίου 2014, στο πλαίσιο των διαδικασιών

Juan Miguel Iglesias Gutiérrez (C-352/14),

Elisabet Rion Bea (C-353/14)

κατά

Bankia SA,

Sección Sindical UGT,

Sección Sindical CCOO,

Sección Sindical ACCAM,

Sección Sindical CSICA,

Sección Sindical SATE,

Fondo de Garantía Salarial,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Levits, προεδρεύοντα, M. Berger (εισηγήτρια) και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Bankia SA, εκπροσωπούμενη από την H. Monzón Pérez, abogada,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Sampol Pucurull,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους L. Flynn και É. Gippini Fournier,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ.
- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δύο ενδίκων διαφορών μεταξύ, αφενός, του J. M. Iglesias Gutiérrez και της E. Rion Bea και, αφετέρου, της Bankia SA (στο εξής: Bankia), διαφόρων συνδικαλιστικών οργανώσεων και του Fondo de Garantía Salarial (ταμείο εγγυήσεως των απαιτήσεων από μισθωτή εργασία), σχετικά με την απόλυση των πρώτων από την Bankia.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός (ΕΚ) 659/1999

- 3 Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 έως 5, του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ L 83, σ. 1), το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Διαδικασία σχετικά με τις κοινοποιούμενες ενισχύσεις», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 8, η επίσημη διαδικασία έρευνας περατώνεται με την έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στις παραγράφους 2 έως 5 του παρόντος άρθρου.

2. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι, ενδεχομένως κατόπιν τροποποιήσεων που επέφερε το οικείο κράτος μέλος, το κοινοποιηθέν μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση, σημειώνει τη διαπίστωση αυτή με σχετική απόφαση.

3. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι, ενδεχομένως κατόπιν τροποποιήσεων που επέφερε το οικείο κράτος μέλος, αίρονται οι αμφιβολίες για το συμβατό του κοινοποιηθέντος μέτρου με την κοινή αγορά, αποφασίζει ότι η ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά (εφεξής αποκαλούμενη “θετική απόφαση”). Στην απόφαση αυτή, αναφέρεται η συγκεκριμένη εξαίρεση της [ΣΛΕΕ] που εφαρμόστηκε.

4. Η Επιτροπή μπορεί να συνοδεύει τη θετική απόφασή της με όρους υπό τους οποίους μπορεί να θεωρηθεί μια ενίσχυση συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, και μπορεί να θεσπίσει υποχρεώσεις που της επιτρέπουν να ελέγχει την τήρηση της εν λόγω απόφασης (εφεξής αποκαλούμενη “υπό όρους απόφαση”).

5. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, αποφασίζει να μην τεθεί σε εφαρμογή (εφεξής αποκαλούμενη “αρνητική απόφαση”).»

4 Το άρθρο 25 του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζει τα εξής:

«Οι αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με τα κεφάλαια II, III, IV, V και VII απευθύνονται στο οικείο κράτος μέλος. [...]»

Η απόφαση για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA

5 Στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης που ξέσπασε κατά τη διάρκεια του 2008, οι ισπανικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή, στις 9 Νοεμβρίου 2012, ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης της Banco Financiero y de Ahorro SA και της θυγατρικής της Bankia (στο εξής, από κοινού: όμιλος BFA).

6 Στις 28 Νοεμβρίου 2012, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2012) 8764 τελικό, σχετικά με την ενίσχυση που χορήγησαν οι ισπανικές αρχές για την αναδιάρθρωση και ανακεφαλαιοποίηση του ομίλου BFA (στο εξής: απόφαση για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA). Με τα σημεία 217 και 218 της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα κοινοποιηθέντα μέτρα συνιστούν ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, αλλά ότι, λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων που ανέλαβε το Βασίλειο της Ισπανίας, τα μέτρα αυτά πρέπει να θεωρηθούν συμβατά με την εσωτερική αγορά, δυνάμει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

7 Στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της σχετικά με τη συμβατότητα των κοινοποιηθέντων μέτρων, η Επιτροπή παραπέμπει σε ορισμένες δεσμεύσεις του Βασιλείου της Ισπανίας. Με το σημείο 215 της αποφάσεως για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA, επισημαίνει μεταξύ άλλων τα κατωτέρω:

«Εκτός από τα εν λόγω διαρθρωτικά μέτρα μεγάλης κλίμακας, το Βασίλειο της Ισπανίας δεσμεύτηκε να απόσχει και από πρόσθετες μορφές συμπεριφοράς, τουλάχιστον έως τον Δεκέμβριο του 2017, οπότε λήγει και η περίοδος αναδιάρθρωσης [...], και, εν προκειμένω, να μεριμνήσει ώστε ο όμιλος BFA:

(i) [...] να τηρεί την ισχύουσα κανονιστική ρύθμιση στον τομέα των αμοιβών και των αποζημιώσεων, ιδιαιτέρως δε τις διατάξεις σχετικά με τα εφαρμοστέα μισθολογικά όρια στην περίπτωση των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και τους περιορισμούς που ενδέχεται να απορρέουν από το γεγονός ότι ένας φορέας ή ένας όμιλος ελέγχονται από την Κυβέρνηση [...]

Η Κυβέρνηση δεσμεύεται επίσης να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότερη δυνατή χρήση των δημοσίων πόρων στον τομέα των αποζημιώσεων και των μισθών, σύμφωνα με τις αρχές που διαπνέουν το νομοθετικό βασιλικό διάταγμα 24/2012. Κατά συνέπεια, η Κυβέρνηση θα εξασφαλίσει ότι η διαδικασία αναδιάρθρωσης θα είναι ιδιαιτέρως απαιτητική, ώστε οι αποζημιώσεις λόγω απολύσεως να προσεγγίζουν το ελάχιστο νόμιμο όριο, αφήνοντας ωστόσο περιθώριο για ορισμένο βαθμό ευελιξίας προκειμένου να αποτραπεί η καθυστέρηση της διαδικασίας· εφόσον παραστεί ανάγκη, η Κυβέρνηση θα εξετάσει επίσης το ενδεχόμενο να προτείνει μειώσεις των γενικών εξόδων και των εξόδων προσωπικού στο μέτρο που η εξέλιξη των λογαριασμών των αποτελεσμάτων χρήσεως είναι αρνητική.

[...]»

8 Οι δεσμεύσεις που πρότείνει το Βασίλειο της Ισπανίας επαναλαμβάνονται σε συγγραφή υποχρεώσεων συνημμένη στην εν λόγω απόφαση. Οι δεσμεύσεις που απαριθμούνται στο σημείο 215 της προαναφερθείσας αποφάσεως συγκαταλέγονται στις δεσμεύσεις αυτές και παρατίθενται στα σημεία 84 και 85 της συγγραφής υποχρεώσεων, υπό τη μορφή μέτρων συμπεριφοράς και κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης.

Το ισπανικό δίκαιο

- 9 Το άρθρο 51, παράγραφος 1, του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 1/1995 περί εγκρίσεως του αναθεωρημένου κειμένου του νόμου για τον Εργατικό Κώδικα (Real Decreto Legislativo 1/1995 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores), της 24ης Μαρτίου 1995 (BOE αριθ. 75, της 29ης Μαρτίου 1995, σ. 9654), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 3/2012, της 6ης Ιουλίου, περί επειγόντων μέτρων για τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας (Ley 3/2012, de 6 de julio, de medidas urgentes para la reforma del mercado laboral) (BOE αριθ. 162, της 7ης Ιουλίου 2012, σ. 49113, στο εξής: Εργατικός Κώδικας ή ΕργΚ), ορίζει την έννοια της ομαδικής απολύσεως ως τη «λύση συμβάσεων εργασίας για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους ή για λόγους που αφορούν την οργάνωση ή την παραγωγή», όταν, κατά τη διάρκεια περιόδου 90 ημερών, η λύση αυτή εφαρμόζεται σε έναν ελάχιστο αριθμό εργαζομένων καθοριζόμενο αναλόγως του συνολικού αριθμού εργαζομένων της οικείας επιχειρήσεως. Η διάταξη αυτή διευκρινίζει ότι «οι οικονομικοί λόγοι λογίζεται ότι συντρέχουν όταν από τα αποτελέσματα της εταιρίας συνάγεται αρνητική οικονομική κατάσταση, σε περιπτώσεις όπως είναι η ύπαρξη ζημιών, τωρινών ή προβλεπόμενων, ή η συνεχής μείωση του επιπέδου των τακτικών εσόδων ή των πωλήσεων».
- 10 Το άρθρο 52 του εν λόγω κώδικα προβλέπει τη δυνατότητα λύσεως της συμβάσεως εργασίας για αντικειμενικούς λόγους «όταν συντρέχει ένας από τους λόγους του άρθρου 51, παράγραφος 1, του [ίδιου αυτού κώδικα] και εφόσον η λύση της σχέσεως εργασίας αφορά μικρότερο αριθμό εργαζομένων από αυτόν που προβλέπει το ίδιο άρθρο».
- 11 Όσον αφορά τον τηρούμενο τύπο και τις συνέπειες της λύσεως της συμβάσεως εργασίας για αντικειμενικούς λόγους, το άρθρο 53, παράγραφος 1, ορίζει τα εξής:
- «Η σύναψη της συμφωνίας λύσεως της σχέσεως εργασίας στο πλαίσιο των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου υπόκειται στις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) γραπτή γνωστοποίηση του λόγου απολύσεως στον εργαζόμενο,
  - β) καταβολή στον εργαζόμενο, συγχρόνως με τη γραπτή γνωστοποίηση, αποζημιώσεως της οποίας το ποσό αντιστοιχεί σε μισθό 20 ημερών ανά έτος υπηρεσίας, όπου τα μικρότερα του έτους χρονικά διαστήματα υπολογίζονται σε αναλογία με τους συμπληρωθέντες μήνες, με ανώτατο όριο 12 μηνιαίους μισθούς.
- [...]

- 12 Το άρθρο 56, παράγραφος 1, του ίδιου κώδικα έχει ως εξής:

«Όταν η απόλυση κηρυχθεί καταχρηστική, ο εργοδότης δύναται να επιλέξει, εντός 5 ημερών από της επιδόσεως της δικαστικής αποφάσεως, να επαναπροσλάβει τον εργαζόμενο ή να καταβάλει αποζημίωση ίση προς 33 ημερομίσθια ανά έτος υπηρεσίας, όπου τα μικρότερα του έτους χρονικά διαστήματα υπολογίζονται σε αναλογία με τους συμπληρωθέντες μήνες, με ανώτατο όριο 24 μηνιαίους μισθούς. Εφόσον επιλεγεί η καταβολή αποζημιώσεως, λύεται η σύμβαση εργασίας, η οποία τεκμαίρεται ότι λύθηκε την ημερομηνία της πραγματικής παύσεως της εργασίας.»

- 13 Η πέμπτη μεταβατική διάταξη του νόμου 3/2012 προβλέπει τα εξής:

1. Η αποζημίωση του άρθρου 56, παράγραφος 1, του [ΕργΚ] εφαρμόζεται στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί μετά τις 12 Φεβρουαρίου 2012.
2. Η αποζημίωση λόγω καταχρηστικής απολύσεως όσον αφορά τις συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από τις 12 Φεβρουαρίου 2012 αντιστοιχεί σε 45 ημερομίσθια ανά έτος υπηρεσίας πριν από την ημερομηνία αυτή, όπου τα μικρότερα του έτους χρονικά διαστήματα υπολογίζονται σε αναλογία

με τους συμπληρωθέντες μήνες, και σε 33 ημερομίσθια ανά έτος υπηρεσίας μετά την ημερομηνία αυτή, όπου επίσης τα μικρότερα του έτους χρονικά διαστήματα υπολογίζονται σε αναλογία με τους συμπληρωθέντες μήνες. Το ποσό της αποζημίωσης δεν δύναται να υπερβεί τα 720 ημερομίσθια, εκτός αν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης που αντιστοιχεί στο διάστημα πριν από τις 12 Φεβρουαρίου 2012 προκύπτει μεγαλύτερος αριθμός ημερομισθίων, οπότε ο αριθμός αυτός θα αποτελεί το ανώτατο όριο για την αποζημίωση, η οποία σε κάθε περίπτωση δεν δύναται να υπερβεί τους 42 μηνιαίους μισθούς.

[...]

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 14 Ο J. M. Iglesias Gutiérrez και η E. Rion Bea εργάζονταν στην Bankia από την 1η Απριλίου 1991 και την 2α Ιουνίου 2008 αντιστοίχως.
- 15 Στο πλαίσιο περιορισμού των δραστηριοτήτων της προς εκτέλεση του σχεδίου αναδιάρθρωσης, η Bankia συνήψε, στις 8 Φεβρουαρίου 2013, συμφωνία με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις που αντιπροσώπευαν το 97,86 % των εργαζομένων. Η εν λόγω συμφωνία προέβλεπε την κατάργηση 4 500 θέσεων εργασίας έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015 υπό ορισμένους οικονομικούς όρους που καθορίζονταν σε αυτήν. Προέβλεπε επίσης, μεταξύ άλλων, ότι σε περίπτωση απολύσεως καταβάλλεται αποζημίωση ισοδύναμη, κατά μέσο όρο, με 30 ημερομίσθια ανά έτος υπηρεσίας.
- 16 Στις 25 Οκτωβρίου 2013 και στις 21 Νοεμβρίου 2013 γνωστοποιήθηκε, αντιστοίχως, στην E. Rion Bea και στον J. M. Iglesias Gutiérrez ότι οι συμβάσεις εργασίας τους θα καταγγέλλονταν στις 12 Νοεμβρίου 2013, όσον αφορά την πρώτη, και στις 10 Δεκεμβρίου 2013, όσον αφορά τον δεύτερο, και ότι θα τους καταβαλλόταν αποζημίωση το ποσό της οποίας επρόκειτο να υπολογιστεί σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη συμφωνία της 8ης Φεβρουαρίου 2013.
- 17 Ο J. M. Iglesias Gutiérrez και η E. Rion Bea άσκησαν, έκαστος, αγωγή ενώπιον του Juzgado de lo Social nº 2 de Terrassa, ζητώντας να κηρυχθεί η απόλυσή τους καταχρηστική και να τους καταβληθεί η ανώτατη νόμιμη αποζημίωση που προβλέπεται σε τέτοιες περιπτώσεις, ήτοι αποζημίωση ύψους κυμαινόμενου μεταξύ 33 και 45 ημερομισθίων ανά έτος υπηρεσίας.
- 18 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Juzgado de lo Social nº 2 de Terrassa αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιον του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, πανομοιότυπα στις υποθέσεις C-352/14 και C-353/14:

«Στο πλαίσιο αγωγής ασηκθείσας από εργαζόμενο της Bankia [...] κατά της εντάξεώς του σε ομαδικές απολύσεις, [διεπόμενες από συμφωνία εγκριθείσα με την απόφαση για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA]:

- 1) Μήπως το άρθρο 56 του Εργατικού Κώδικα [...], η πέμπτη μεταβατική διάταξη του νόμου 3/2012 [...], και τα άρθρα 123 και 124, παράγραφος 13, του νόμου 36/2011 περί δικαστηρίων εργατικών διαφορών (Ley Reguladora de la Jurisdicción Social), της 10ης Οκτωβρίου 2001 (λόγω σιωπηρής παραπομπής στα ανωτέρω άρθρα), αντίκεινται στα άρθρα 107 [ΣΛΕΕ] και 108 [ΣΛΕΕ] [...], στο μέτρο που στην ουσία αυξάνουν τις αποζημιώσεις που εγκρίθηκαν με την απόφαση [για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA];
- 2) Μήπως μια ερμηνεία των εν λόγω εθνικών διατάξεων κατά τρόπο που θα παρείχε στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα, σε περίπτωση κηρύξεως της απολύσεως ως σύνομη, να προσαρμόσει τις αποζημιώσεις στο προβλεπόμενο από την εθνική νομοθεσία ελάχιστο νόμιμο θα αντέβαινε στις προαναφερθείσες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και στην απόφαση [για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA];

- 3) Μήπως μια ερμηνεία των εν λόγω εθνικών διατάξεων κατά τρόπο που θα παρείχε στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα, σε περίπτωση κηρύξεως της απολύσεως ως καταχρηστικής, να προσαρμόσει τις αποζημιώσεις στο ποσό που ορίστηκε στη συμφωνία κατά την περίοδο των διαβουλεύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι ανώτερο από το ελάχιστο νόμιμο αλλά κατώτερο από το μέγιστο νόμιμο, θα αντέβαινε στις προαναφερθείσες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και στην απόφαση [για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA];»
- 19 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 2014, οι υποθέσεις C-352/14 και C-353/14 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 20 Με τα ερωτήματά του, όπως είναι διατυπωμένα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της συμφωνίας ορισμένων διατάξεων του εθνικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης.
- 21 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το σύστημα συνεργασίας που εγκαθιδρύει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ στηρίζεται σε σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου. Στο πλαίσιο διαδικασίας κινηθείσας δυνάμει του άρθρου αυτού, η ερμηνεία των εθνικών διατάξεων επαφίεται στα εθνικά δικαστήρια και όχι στο Δικαστήριο, το οποίο δεν είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί της συμβατότητας των κανόνων του εσωτερικού δικαίου με τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης. Αντιθέτως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο όλα τα στοιχεία ερμηνείας που άπτονται του δικαίου της Ένωσης και τα οποία μπορούν να του δώσουν τη δυνατότητα να εκτιμήσει το συμβατό των κανόνων του εθνικού δικαίου με την κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη *Debiasi*, C-560/11, EU:C:2012:802, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 22 Μολονότι από το γράμμα των προδικαστικών ερωτημάτων που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι το Δικαστήριο καλείται στην πραγματικότητα να αποφανθεί επί της συμβατότητας διατάξεως του εθνικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης, τίποτα δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να δώσει χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο παρέχοντάς του τα ερμηνευτικά στοιχεία που άπτονται του δικαίου της Ένωσης και τα οποία θα του παράσχουν τη δυνατότητα να εκτιμήσει τη συμβατότητα των κανόνων του εθνικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη *Debiasi*, C-560/11, EU:C:2012:802, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 23 Κατά συνέπεια, τα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να γίνουν αντιληπτά υπό την έννοια ότι με αυτά ζητείται κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν αντίκειται στην απόφαση για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA καθώς και στα άρθρα 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ, στα οποία στηρίζεται η απόφαση αυτή, η εφαρμογή, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με ομαδική απόλυση επίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως αυτής, εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως σύμφωνα με την οποία το ποσό της αποζημιώσεως που οφείλεται στον εργαζόμενο εφόσον η απόλυσή του κριθεί καταχρηστική καθορίζεται σε όριο ανώτερο από το ελάχιστο νόμιμο.
- 24 Τα δύο αυτά ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν από κοινού.
- 25 Η θέση σε εφαρμογή του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στο δίκαιο της Ένωσης στηρίζεται σε προληπτικό έλεγχο των σχεδίων ενισχύσεων, ο οποίος αποβλέπει στο να υλοποιούνται μόνον όσα σχέδια είναι συμβατά με την εσωτερική αγορά.
- 26 Η εφαρμογή αυτού του συστήματος ελέγχου είναι έργο, αφενός, της Επιτροπής και, αφετέρου, των εθνικών δικαστηρίων, οι δε αντίστοιχοι ρόλοι τους είναι συμπληρωματικοί αλλά διακριτοί. Ενώ η εκτίμηση της συμβατότητας μέτρων ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, η οποία ενεργεί υπό τον έλεγχο των δικαιοδοτικών οργάνων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα εθνικά δικαστήρια μεριμνούν για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υποκειμένων δικαίου έναντι τυχόν παραβάσεως, εκ μέρους των κρατικών αρχών, της απαγορεύσεως υλοποίησης των σχεδίων ενισχύσεων προτού αποφανθεί η Επιτροπή επί της συμβατότητάς τους με το δίκαιο της Ένωσης, απαγορεύσεως περιλαμβανόμενης στο άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, απόφαση Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψεις 27 και 28 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 27 Όταν η Επιτροπή, μετά την περάτωση της έρευνάς της, λαμβάνει θετική απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, είναι προφανές ότι ο σκοπός που αναφέρεται ανωτέρω στη σκέψη 25 της παρούσας αποφάσεως έχει γίνει σεβαστός και ότι η οικεία ενίσχυση μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή (βλ., συναφώς, απόφαση CELF και Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, σκέψη 49).
- 28 Εντούτοις, η εν λόγω έγκριση εφαρμογής της ενισχύσεως ισχύει μόνον εφόσον γίνονται σεβαστά όλα τα στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της σχετικά με τη συμβατότητα του οικείου μέτρου. Ειδικότερα, στην περίπτωση κατά την οποία το κοινοποιηθέν μέτρο εμπεριέχει, κατόπιν προτάσεως του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, ανάληψη δεσμεύσεων από το εν λόγω κράτος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι εν λόγω δεσμεύσεις αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του εγκεκριμένου μέτρου. Τούτο ισχύει στις υποθέσεις της κύριας δίκης, όπου οι δεσμεύσεις που πρότεινε το Βασίλειο της Ισπανίας ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της και επαναλαμβάνονται σε συγγραφή υποχρεώσεων συνημμένη στην απόφαση περί εγκρίσεως.
- 29 Απόκειται στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 25 του κανονισμού 659/1999, είναι ο αποδέκτης της αποφάσεως περί εγκρίσεως, να μεριμνήσει ώστε να καταστεί δυνατή η τήρηση των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στην εν λόγω απόφαση. Προς τούτο, το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει μεταξύ άλλων να εξασφαλίσει ότι οι δεσμεύσεις αυτές είναι σύμφωνες με την εθνική του νομοθεσία και να εκτιμήσει, εφόσον παραστεί ανάγκη, κατά πόσον χρειάζεται να κινηθεί διαδικασία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύνταγμά του, για την προσαρμογή της νομοθεσίας αυτής.
- 30 Στις υποθέσεις της κύριας δίκης, οι δεσμεύσεις που επαναλαμβάνονται στα σημεία 84 και 85 της συγγραφής υποχρεώσεων η οποία επισυνάπτεται στην απόφαση για την αναδιάρθρωση του ομίλου BEA αναφέρουν ότι το Βασίλειο της Ισπανίας θα λάβει όλα τα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι ο όμιλος BEA τηρεί «την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τις αμοιβές και τις αποζημιώσεις» και ότι το κράτος μέλος αυτό θα μεριμνήσει ώστε η διαδικασία αναδιάρθρωσης του ομίλου να είναι «ιδιαίτερως απαιτητική», με αποτέλεσμα «οι αποζημιώσεις λόγω απολύσεως να προσεγγίζουν το ελάχιστο νόμιμο όριο», αφήνοντας ωστόσο περιθώριο για «ορισμένο βαθμό ευελιξίας».
- 31 Από την ίδια τη διατύπωση των δεσμεύσεων αυτών συνάγεται, αφενός, ότι οι εν λόγω δεσμεύσεις πρέπει να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας και, αφετέρου, ότι η υλοποίησή τους προϋποθέτει ορισμένο περιθώριο ευελιξίας.
- 32 Οι παραπομπές στην εφαρμοστέα νομοθεσία συνεπάγονται ότι τα ποσά τα οποία οφείλονται στους απολύμενους εργαζόμενους μπορούν, κατά τις διατάξεις του ισπανικού εργατικού δικαίου, να υπολογίζονται βάσει διαφορετικών κριτηρίων αναλόγως του αν, υπό το πρίσμα των νομικών και πραγματικών στοιχείων της εκάστοτε εξεταζόμενης υποθέσεως, η οικεία απόλυση μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύννομη ή πρέπει να θεωρηθεί καταχρηστική.
- 33 Το ρητώς αναγνωριζόμενο περιθώριο ευελιξίας συνεπάγεται άλλωστε ότι, μολονότι τα ποσά τα οποία οφείλει να καταβάλει ο όμιλος BEA στους εργαζόμενους στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσής του πρέπει να προσεγγίζουν τα ελάχιστα όρια που προβλέπουν οι εφαρμοστέοι εθνικοί κανόνες του εργατικού δικαίου, εντούτοις, τα εν λόγω ποσά δεν απαιτείται κατ' ανάγκη να αντιστοιχούν πλήρως προς τα όρια αυτά.

- 34 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στα υποβληθέντα ερωτήματα είναι ότι η εφαρμογή, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με ομαδική απόλυση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως για την αναδιάρθρωση του ομίλου BFA, μιας εθνικής κανονιστικής ρύθμισης σύμφωνα με την οποία το ποσό της αποζημιώσεως που οφείλεται στον εργαζόμενο εφόσον η απόλυσή του κριθεί καταχρηστική καθορίζεται σε όριο ανώτερο από το ελάχιστο νόμιμο δεν αντίκειται στην ανωτέρω απόφαση ούτε στα άρθρα 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ, στα οποία στηρίζεται η απόφαση αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 35 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαινεται:

Η εφαρμογή, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με ομαδική απόλυση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως C(2012) 8764 τελικό της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 2012, σχετικά με την ενίσχυση που χορήγησαν οι ισπανικές αρχές για την αναδιάρθρωση και ανακεφαλαιοποίηση του ομίλου BFA, μιας εθνικής κανονιστικής ρύθμισης σύμφωνα με την οποία το ποσό της αποζημιώσεως που οφείλεται στον εργαζόμενο εφόσον η απόλυσή του κριθεί καταχρηστική καθορίζεται σε όριο ανώτερο από το ελάχιστο νόμιμο δεν αντίκειται στην ανωτέρω απόφαση ούτε στα άρθρα 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ, στα οποία στηρίζεται η απόφαση αυτή.

(υπογραφές)